

– виключення можливості таємного співробітництва вищих посадовців держави, суддів зі спецслужбами, таємними товариствами;

– створення дієвої системи виявлення фактів незалежного набуття майна та майнових прав державними службовцями, народними обранцями, політичними діячами, фактів приховання ними своїх доходів;

– недопущення впливу олігархічних кіл та великого капіталу на посадовців вищого рівня, тобто недопущення узурпації влади;

Але усі вищеперераховані умови не матимуть сенсу допоки процес люстрації не набуде остаточного юридичного змісту.

Список використаних джерел

1. Безклубий І. А., Кочкодан І. В. Поняття, сутність та правова природа люстрації / І. А. Безклубий, І. В. Кочкодан // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2009. – №8. – С.32–40.

2. Дейниченко В. Концепція перманентної люстрації (очищення) влади в Україні [Електронний ресурс] / В. Дейниченко. – Режим доступу: <http://kds.org.ua/presentation/dejnichenko-vf-lyustratsiya-permanentnaya-kontseptsiya>.

3. Денисюк С. Г. Люстрація в Україні: політико-правовий аналіз [Електронний ресурс] / С. Г. Денисюк. – Режим доступу: <http://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/1363>

4. Закон України «Про очищення влади» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.

5. Зінов'єв К. С. До питання мети та методології дослідження люстрації як загальнотеоретичного правового явища [Електронний ресурс] / К. С. Зінов'єв. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8644/12.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

6. Енциклопедія історії України: Т.6. / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/ehu/6.pdf>

7. Костюченко С. Люстрація – це не війна з минулим, це боротьба за майбутнє [Електронний ресурс] / С. Костюченко. – Режим доступу: <http://www.tyahnnybok.info/dopysy/dopysy/005425/>

8. Кравчук В. Інститут люстрації як елемент публічного контролю: юридичний аналіз [Електронний ресурс] / В. Кравчук. – Режим доступу: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/9-2016/kravchuk.pdf>

9. Ларин А. А. Люстрация как основание ограничения избирательного права / А. А. Ларин // Теория и практика общественного развития. – 2014. – №4. – С.246–249.

10. Мінєнкова Н. Люстрація в Польщі та Чехії: розбіжність типів, чинників та наслідків / Н. Мінєнкова // Studia politologica Ucraino-Polona. – 2014. – №4. – С.153–157.

11. Очищення влади в Україні. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства Юстиції України. – Режим доступу: <https://lustration.minjust.gov.ua/article>

References

1. Bezklubyi I. A., Kochkodan I.V. Poniattia, sutnist ta pravova pryroda lyustratsii / I. A. Bezklubyi, I. V. Kochkodan // Biuletyn Ministerstva yustytzii Ukrainy. – 2009. – №8. – С.32–40.

2. Deinychenko V. Kontseptsiiia permanentnoi lyustratsii (ochyshchennia) vlady v Ukraini [Elektronnyi resurs] / V. Deinychenko. – Rezhym dostupu: <http://kds.org.ua/presentation/dejnichenko-vf-lyustratsiya-permanentnaya-kontseptsiya>.

3. Denysiuk S. H. Lyustratsiia v Ukraini: polityko-pravovyi analiz [Elektronnyi resurs] / S. H. Denysiuk. – Rezhym dostupu: <http://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/1363>

4. Zakon Ukrainy «Pro ochyshchennia vlady» [Elektronnyi resurs] // Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.

5. Zinoviev K. S. Do pytannia mety ta metodolohii doslidzhennia lyustratsii yak zahalnoteoretychnoho pravovoho yavyscha [Elektronnyi resurs] / K. S. Zinoviev. – Rezhym dostupu: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8644/12.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

6. Entsyklopediia istorii Ukrainy: T.6. / Redkol.: V. A. Smolii (holova) ta in. NAN Ukrainy. Instytut istorii Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://history.org.ua/LiberUA/ehu/6.pdf>

7. Kostiuchenko S. Lyustratsiia – tse ne viina z mynulym, tse borotba za maibutnie [Elektronnyi resurs] / S. Kostiuchenko. – Rezhym dostupu: <http://www.tyahnnybok.info/dopysy/dopysy/005425/>

8. Kravchuk V. Instytut lyustratsii yak element publichnoho kontroliu: yurydychnyi analiz [Elektronnyi resurs] / V. Kravchuk. – Rezhym dostupu: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/9-2016/kravchuk.pdf>

9. Larin A. A. Ljustracija kak osnovanie ogranichenija izbiratel' nogo prava / A. A. Larin // Teorija i praktika obshhestvennogo razvitiia. – 2014. – №4. – С.246–249.

10. Minienkova N. Lyustratsiia v Polshchi ta Chekhi: rozbizhnist typiv, chynnykiv ta naslidkiv / N. Minienkova // Studia politologica Ucraino-Polona. – 2014. – №4. – С.153–157.

11. Ochyshchennia vlady v Ukraini. [Elektronnyi resurs] // Ofitsiinyi sait Ministerstva Yustytzii Ukrainy. – Rezhym dostupu: <https://lustration.minjust.gov.ua/article>

Stepanenko O. G., graduate student the department of the political science of Mykolaiv National University named after V. O. Sukhomlynskyi (Ukraine, Mykolaiv), Good_girl125@ukr.net

Institute of lustration as a legal practice in the Ukrainian politics: analysis and prospects of development

This article focuses on the analysis processes of lustration in Ukraine. The purpose of the work is to determine the place and role of lustration in the system of legal norms and practices in the Ukrainian state. The author analyzes the Law «On purification of power» and points out its shortcomings. In this study, the author used the general scientific methods and approaches: theoretical and empirical. The researcher turns to the scientific contributions of other authors on the issue of lustration, but sets his own vision of this problem in Ukrainian politics.

In addition, the activity of the Department of lustration as a structural subdivision of the Ministry of Justice of Ukraine is described. The author gives the main principles of purification of power in Ukraine and gives his vision for the further development of lustration processes in Ukraine.

The results obtained in the work confirm the fact that the process of lustration will develop only under conditions of its legal interpretation.

Keywords: lustration, Law on purification of power, Ministry of Justice of Ukraine, lustration committee, civil servant.

* * *

УДК 341.123

Степко О. М.,

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна, Київ), stepko2004@ukr.net

ВЗАЄМОДІЯ В РАМКАХ БІБЛІОТЕЧНОЇ СИСТЕМИ ООН ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Розглядається інформаційна взаємодія бібліотек в структурі ООН. Метою статті є дослідити проблеми підвищення ефективності інформаційного забезпечення в рамках бібліотечної системи ООН. Проаналізовано співробітництво між Бібліотекою ім. Дага Хаммаршельда, інформаційними центрами ООН та депозитарними бібліотеками. Розглянуто сфери, в яких здійснюється співробітництво між бібліотеками ООН. Висвітлено діяльність деяких головних елементів бібліотечної системи, таких як Бібліотека Відділення ООН у Женеві, Відділення ООН у Відні та інших бібліотек ООН. Запропоновано деякі шляхи для покращення ефективності роботи бібліотечної системи ООН.

Ключові слова: ООН, Бібліотека ООН ім. Дага Хаммаршельда, інформаційна діяльність, інформаційно-довідковий механізм, бібліотеки-депозитарії.

Мета статті – проаналізувати проблеми підвищення ефективності інформаційного забезпечення в рамках бібліотечної системи ООН.

Об'єктом дослідження є бібліотечна система ООН, а предметом – інформаційна взаємодія бібліотек в структурі ООН.

Важко уявити досягнення основних цілей ООН без ефективного інформаційного забезпечення. У цьому зв'язку, одним з головних механізмів інформаційної діяльності ООН є бібліотечна система організації. Вона сприяє підвищенню рівня обізнаності про роботу ООН і вирішуваним нею проблеми, а також поглибленню їх розуміння в усьому світі шляхом поширення точної, об'єктивної, повної та своєчасної інформації.

Таким чином, актуальність зазначеної теми випливає із необхідності дослідження роботи бібліотечної системи ООН, що є важливим інструментом для поширення інформації про ідеали і роботу цієї організації.

Бібліотечна система ООН є дуже великою і розгалуженою. Велика кількість установ системи ООН має свої бібліотеки, документацію, публікації, бази даних, каталоги та ін. Головною бібліотекою всієї системи ООН є Бібліотека ООН ім. Дага Хаммаршельда. У відповідності з початковим мандатом бібліотечних служб [1, с. 42] основною функцією бібліотеки в Центральних установах ООН є забезпечення делегаціям, Секретаріату та іншим офіційним групам Організації можливості максимально оперативно з максимальною зручністю та мінімальними витратами отримати доступ до бібліотечних матеріалів та інформації, необхідної для виконання їхніх обов'язків.

Проте бібліотека також була уповноважена виходити за рамки цих груп і, наскільки це можливо, надавати послуги спеціалізованим установам, акредитованим представникам засобів масової інформації, міжурядовим організаціям, пов'язаним з ООН неурядовим організаціям, навчальним закладам, вченим і письменникам. Крім того, бібліотека фактично була уповноважена вести роботу зі світовою громадськістю за допомогою здійснення програми депозитарних бібліотек і публікації друківаних бібліографічних покажчиків.

Завдяки можливостям, які надає інформаційна революція, значення цієї зовнішньої роботи зросло. Бібліотека обслуговує в першу чергу клієнтів з числа співробітників представництв та Секретаріату, але сфера її діяльності все активніше поширюється на громадянське суспільство, особливо завдяки використанню її веб-сайтів і послуг, що надаються депозитарним бібліотекам. У цьому зв'язку її нову функцію можна сформулювати наступним чином: розробляти та своєчасно поширювати оновлені інформаційні матеріали та надавати послуги з метою задоволення потреб членів делегацій, співробітників Секретаріату і науковців; полегшувати доступ депозитарних бібліотек і світової громадськості до інформації ООН; сприяти подоланню «цифрової прірви»; мобілізувати можливості міжнародних організацій з питань бібліотечного обслуговування, зокрема депозитарних бібліотек, як каналів забезпечення зв'язку з громадянським суспільством; і здійснювати нагляд за діяльністю бібліотек ООН та її координацію.

Інші бібліотеки ООН в рамках своїх можливостей також вживають заходів з метою розширення доступу з використанням електронних засобів, а також роботи з громадськістю. У бібліотеки Економічної комісії для Латинської Америки і Карибського басейну (ЕКЛІАК) є конкретний мандат надавати послуги місцевим

навчальним закладам, а бібліотека Економічної і соціальної комісії для Азії і Тихого океану (ЕСКАТО) грає головну роль у поширенні інформації в своєму регіоні.

Розглянемо, як відбувається взаємодія між Бібліотекою ім. Дага Хаммаршельда, інформаційними центрами ООН та депозитарними бібліотеками. Служби довідкової інформації в інформаційних центрах ООН забезпечують безпосередню інформаційну підтримку співробітників інформаційних центрів, а також доступ громадськості до документації та інформаційних матеріалів ООН. До основних споживачів відносяться студенти університетів і наукові працівники, а також ЗМІ, представники неурядових організацій та урядовці. Між Бібліотекою ім. Дага Хаммаршельда, інформаційними центрами ООН та депозитарними бібліотеками встановлені тристоронні відносини. Бібліотека надає інформаційним центрам технічну підтримку по лінії своєї програми для малих і місцевих бібліотек. Зі свого боку, інформаційні центри традиційно є найбільш надійними партнерами Бібліотеки з надання допомоги депозитарним бібліотекам і спостереження за їх роботою в місцях розташування. Депозитарні бібліотеки, що мають великі ретроспективні фонди, виконують функції допоміжних служб для інформаційних центрів з обмеженими фондами. Інформаційні центри також співпрацюють з Бібліотекою в організації та обслуговуванні в своїх приміщеннях практикумів депозитарних бібліотек. У свою чергу, співробітники інформаційних центрів ООН регіону беруть участь у цих практикумах. І нарешті, інформаційні центри залучають депозитарні бібліотеки до своїх тематичних кампаній в якості пропагандистів їх діяльності з розповсюдження інформації серед громадськості.

Бібліотека ім. Дага Хаммаршельда, у співпраці зі Службою інформаційних центрів Відділу стратегічної інформаційної діяльності, приділяє все більшу увагу інформаційному забезпеченню інформаційних центрів, особливо програмі для малих і місцевих бібліотек. Хоча ряд інформаційних центрів активно розвиває відносини з депозитарними бібліотеками в їхніх містах базування, цю практику необхідно поставити на організаційну основу в усіх регіонах світу. Спільна організація виставок, симпозіумів і т.п. дозволить розширити аудиторію, на яку розраховані ці заходи. Також можна було б вивчити можливості для професійної підготовки на взаємній основі, оскільки співробітники в інформаційних центрах, можливо, володіють більшим об'ємом щодня накопичуваних практичних знань про документації та кампанії ООН, тоді як співробітники депозитарних бібліотек, цілком ймовірно, є кваліфікованими бібліотечними працівниками, що володіють багатим професійним досвідом. Необхідно заохочувати забезпечення взаємного доступу до мережеских баз даних. Нарешті, в рамках більш тісної співпраці між інформаційними центрами і депозитарними бібліотеками забезпечується можливість для перекладу великих фондів ООН з бібліотек інформаційних центрів до місцевих депозитарних бібліотек. В інших випадках інформаційні центри вживають зусилля з метою створення єдиної служби довідкової інформації ООН в тому чи іншому місці.

Незважаючи на успіхи окремих бібліотек, аналіз показує, що бібліотеки ООН, як правило функціонують

незалежно одна від одної, при цьому координація їх роботи або загальні напрями їх діяльності носять обмежений характер. Кожна бібліотека самостійно прикладала витратні зусилля в сфері модернізації. З урахуванням переваг, які надає мережа Інтернет та інші комунікаційні технології, в даний час є можливість для нарощування спільних зусиль і забезпечення більшої інтеграції між бібліотеками ООН з метою підвищити ефективність обслуговування різних клієнтів. Для більш ефективного обміну знаннями між бібліотеками та сприяння обміну знаннями в Секретаріаті в цілому, підвищення якості бібліотечного обслуговування членів делегацій і співробітників, зміцнення принципу багатомовності, підвищення рівня інформованості громадськості та сприяння подоланню цифрової прірви в державах-членах необхідно забезпечувати більш тісну координацію діяльності цих бібліотек. Більш чітка координація на всіх рівнях також дозволить забезпечити деяку економію коштів; разом з тим для розширення мережевих послуг, а також створення таких умов, які характеризуються все більш активним використанням електронних засобів, потрібне істотне вкладення коштів.

Програма подальших перетворень передбачає здійснення через Відділ зв'язків з громадськістю та Бібліотеку ім. Дага Хаммаршельда ефективного керівництва роботою бібліотек ООН, з тим щоб забезпечити: дотримання бібліотечних стандартів; розробку професійних методологій; виробництво електронних засобів і послуг, особливо веб-порталів; підготовку і розвиток персоналу; і керівництво загальними заходами (індексування, оцифрування, підготовка обширної довідкової інформації і т.д.). [2, с. 8].

Розглянемо сфери, в яких останнім часом здійснювалося співробітництво між бібліотеками ООН. Відносно успішною можна вважати взаємодію Бібліотеки Відділення ООН у Женеві і Бібліотеки ім. Дага Хаммаршельда.

Бібліотека Відділення ООН у Женеві [4] пропонує сучасні технічні засоби, включаючи зали для дослідницької роботи, оснащені автоматизованими робочими місцями, а також введено в дію програму проведення занять для вивчення бібліотечних інформаційних матеріалів. Бібліотека перевела свій картковий каталог в електронну форму, забезпечивши цим доступ з використанням електронних засобів до бібліотечних фондів починаючи з 1919 року. Бібліотека в Женеві надає для використання свою систему комплексного управління бібліотечними фондами в якості основної інфраструктури для бібліотек ООН та системи ООН в Женеві і в Європі, при цьому в цю мережу бібліотек-сателітів входять бібліотеки наступних підрозділів та установ: Термінологічної секції (Відділення ООН в Женеві), Конференції ООН з торгівлі та розвитку, Міжнародної організації з міграції, Міжнародного союзу електров'язку, Управління Верховного комісара ООН з прав людини, секретаріату Міжнародної стратегії зменшення небезпеки стихійних лих та Відділення ООН у Відні. Для збереження і розширення доступу до бази даних Організації бібліотека в Женеві в даний час здійснює закупівлю обладнання, яке дасть їй можливість одночасно перекладати документи в цифрову форму і зберігати мікрофіші.

Бібліотека в Женеві не тільки надає доступ до великого обсягу інформаційних ресурсів, але й стала

виконувати функції координатора програми культурних заходів у Відділенні в Женеві, розробленої в контексті Глобального порядку денного для діалогу між цивілізаціями.

Відповідно до мандату, який міститься в документі Генеральної Асамблеї про політику та організації бібліотечного обслуговування [1, с. 42], передбачається, що діяльність бібліотек в Центральних установах і у Відділенні Організації Об'єднаних Націй у Женеві повинна здійснюватися на основі тісної співпраці. Незважаючи на це, з часом ці бібліотеки перетворилися на дві самостійні установи, які співпрацюють одна з одною епізодично. Відносини, які склалися між ними, можна охарактеризувати як співробітництво між двома окремими установами в деяких конкретних сферах, в якому роль провідної установи належить Бібліотеці ім. Дага Хаммаршельда:

– Бібліотека Відділення ООН у Женеві здійснює індексування деяких серій документів ООН, що випускаються в Женеві, і заносить інформацію безпосередньо в базу даних Бібліотеки ім. Дага Хаммаршельда (після чого до неї забезпечується публічний доступ через ЮБІСНЕТ). Співробітники Бібліотеки Відділення ООН у Женеві пропонують нові тематичні класифікатори та власні імена, що підлягають включенню як заголовків описів в каталоги, за які, в кінцевому рахунку, відповідають фахівці Бібліотеки ім. Дага Хаммаршельда. Після консультацій з співробітниками Відділення ООН у Женеві Бібліотека ім. Дага Хаммаршельда видає інструкції з індексації;

– Бібліотека Відділення ООН у Женеві входить до очолюваного Бібліотекою ім. Дага Хаммаршельда Консорціуму із закупівлі електронної інформації для системи ООН, який забезпечує централізовану закупівлю комерційних он-лайнних інформаційних послуг;

– при тому, що обидві бібліотеки закуповують необхідні місцевим клієнтам друковані матеріали, між ними ведеться активний обмін за міжбібліотечним абонементом;

– співробітники бібліотеки в Женеві беруть участь у програмі відвідин депозитарних бібліотек.

Можна відзначити наступні сфери діяльності, в яких можна було б підвищити якість послуг або розширити їх: регулярні електронні повідомлення про нові інформаційні джерела, послуги і придбання; збільшення обсягу спеціальних мережевих послуг; вибіркове поширення інформації, що зберігається в мережевих базах даних; безперервне технічне співробітництво в таких сферах, як каталогізація, оцифрування і т.д.

Щодо Відділення ООН у Відні, то з 1979 року бібліотечне обслуговування Віденського міжнародного центру в якості загальної Міжорганізаційної послуги здійснювалося Міжнародним агентством з атомної енергії (МАГАТЕ). Тим не менш, після того, як у 2001–2002 роках Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку і Організація з Договору про всеосяжну заборону ядерних випробувань прийняли рішення про створення власних бібліотек, МАГАТЕ інформувало Відділення Організації Об'єднаних Націй у Відні про те, що воно не зможе надалі продовжувати надавати послуги загальної бібліотеки. У зв'язку з цим з 2002 р. централізоване бібліотечне обслуговування установ ООН у Відні в цілому не здійснюється.

Бібліотечні і інформаційні послуги надаються децентралізовано 17 центрами з бібліотечної обслуговування, а закупівлі книг та серійних видань здійснюються Групою комерційних операцій Відділення ООН у Відні. Контроль за витратами, довідкове обслуговування щодо документів ООН і доступ до онлайн-послуг (які закуповуються в основному через Консорціум) забезпечує Група лінгвістичного допоміжного обслуговування Відділу обслуговування конференцій.

Що стосується інших більш дрібних бібліотек ООН, то Бібліотека ім. Дага Хаммаршельда проводить в цих бібліотеках програми професійної підготовки і програми наставництва. Співробітники бібліотек з Економічної і соціальної комісії для Західної Азії (ЕСКЗА), Економічної комісії для Африки (ЕКА), ЕСКАТО, Програми Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища (ЮНЕП) та Університету Організації Об'єднаних Націй (УООН) пройшли навчання в Центральних установах. Крім цього, Бібліотека ім. Дага Хаммаршельда здійснює свою програму для малих бібліотек та бібліотек на місцях. Цілі цієї програми включають забезпечення необхідних умов для того, щоб співробітники малих і периферійних бібліотек ООН могли надавати своїм користувачам якісні послуги, а також заохочення обміну ідеями фахівців, послугами в галузі професійної підготовки, стандартами та рекомендаціями щодо передової практики. В якості першого кроку Бібліотека ім. Дага Хаммаршельда підготувала на платформі Winisis пакет програмного забезпечення, розробленого і розповсюдженого ЮНЕСКО і широко використовуваного в Латинській Америці, Африці та Азії, а також довідку із структурою баз даних англійською, французькою та іспанською мовами. Низці установ, включаючи бібліотеки на місцях, інформаційні центри ООН і деякі депозитарні бібліотеки, був направлений комплект матеріалів, що включає довідку про структуру баз даних, програмне забезпечення і кілька посібників. Другим кроком було відкриття тематичного веб-сайту. Цей регулярно оновлюваний сайт покликаний забезпечити централізований доступ до документації та інших відповідних електронних ресурсів в Інтернеті. По-третє, персонал бібліотек отримує технічну допомогу безпосередньо від співробітників Бібліотеки ім. Дага Хаммаршельда за допомогою електронної пошти, а також має можливість брати участь в інтерактивному форумі, який знаходиться на веб-сайті Бібліотеки ім. Дага Хаммаршельда.

Слід також зазначити, що регіональні комісії та численні відділення на місцях беруть участь у роботі Консорціуму, очолюваного Бібліотекою ім. Дага Хаммаршельда, що дає їм можливість закуповувати комерційні онлайн-послуги за пільговими, встановленими з урахуванням обсягу замовлень цінами.

Інша форма співпраці, зокрема, полягає у професійній підготовці співробітників депозитарних бібліотек. У низці регіональних комісій (ЕСКАТО, ЕСКЗА і ЕКЛАК) також були проведені за участю і для співробітників бібліотечних служб регіональних комісій регіональні семінари.

Проте, як було зазначено, в галузі співпраці між бібліотеками Центральних установ та відділень на

місцях, а також між різними бібліотеками є резерви для покращення. Напрямки подальшого співробітництва можуть включати: залучення бібліотек регіональних комісій, які мають для цього відповідні можливості, до індексування інформаційних матеріалів та їх переведення в цифрову форму; розробку бібліотеками у відділеннях на місцях рекомендацій щодо залучення місцевих фахівців бібліотеками в Центральних установах або інших місцях служби; забезпечення взаємодопомоги інформаційних служб; спільну розробку багатомовних веб-сайтів; спільне створення інструментів управління бібліотечним фондом та навчальних програм для підготовки бібліотекарів, зокрема матеріалів, які можна було б надавати місцевим бібліотекам у країнах, що розвиваються; створення довідкових служб, що охоплюють всі місця служби, з тривалими годинами роботи.

Для налагодження більш тісної співпраці між бібліотеками Організації, заохочення їх подальшої модернізації та впровадження нових і більш ефективних методів надання бібліотечних послуг вимагалось більш чітко визначити відносини між цими бібліотеками і створити структурний механізм. Тому, з ініціативи першого заступника Генерального секретаря і у зв'язку з доповіддю Генерального секретаря про зміцнення ООН [2], у січні 2003 року був заснований Керівний комітет з модернізації бібліотек ООН і комплексного управління ними. Керівний комітет, що включає представників бібліотек з усіх основних місць служби, приступив до здійснення програми, що включає такі напрями: архівні фонди, бібліографічний контроль документів ООН, спільні довідкові служби, поповнення бібліотечних фондів, загальні веб-сайти, дрібні бібліотеки та бібліотеки на місцях, питання управління, міжорганізаційний рівень та ін. [3, с. 18].

Отже, досвід роботи всіх бібліотек слід використовувати для підвищення ефективності управління інформацією в Організації в цілому. В даний час Бібліотека ім. Дага Хаммаршельда очолює Цільову групу з обміну знаннями в Секретаріаті і за його межами, яка входить до загальносистемної Ради з інформаційно-комунікаційної технології. Бібліотеки ООН повинні відігравати провідну роль у забезпеченні того, щоб спеціальний досвід усіх бібліотек Організації в галузі управління інформацією, так само як і досвід їх установ-партнерів, враховувався при розробці ініціатив в області обміну інформацією системи ООН.

Список використаних джерел

1. Official records of the 4th session of the General Assembly. Library: Library policy and organization. A/C.5/298. – NY, 1949. – 44 p.
2. Доклад Генерального секретаря. Укрепление Организации Объединенных Наций: программа дальнейших преобразований. A/57/387. – ДООИ. – Нью-Йорк, 2002.
3. Доклад Генерального секретаря. Модернизация библиотек Организации Объединенных Наций и комплексное управление ими и углубленный обзор библиотечной деятельности. A/AC.198/2004/4. – ДООИ. – Нью-Йорк, 2004.
4. Geneva United Nations Office [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.unog.ch>. (дата обращения: 07.06.2018). – Загл. с экрана.

References

1. Official records of the 4th session of the General Assembly. Library: Library policy and organization. A/C.5/298. – NY, 1949. – 44 p.

2. Doklad General'nogo sekretarja. Ukreplenie Organizacii Ob#edinennyh Nacij: programma dal'nejshih preobrazovanij. A/57/387. – DOI. – N'ju–Jork, 2002.

3. Doklad General'nogo sekretarja. Modernizacija bibliotek Organizacii Ob#edinennyh Nacij i kompleksnoe upravlenie imi i uglublennyj obzor bibliotечноj dejatel'nosti. A/AC.198/2004/4. – DOI. – N'ju–Jork, 2004.

4. Geneva United Nations Office [Elektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.unog.ch>. (data obrashhenija: 07.06.2018). – Zagl. s jekrana.

Stepko O. M., candidate of political sciences, assistant professor of International Relations of Kyiv National University of Culture and Arts (Ukraine, Kyiv), stepko2004@ukr.net

Interaction in the United Nations library system for increasing the efficiency of information support

The article considers the information interaction of libraries in the UN structure. The purpose of the article is to investigate the problems of increasing the effectiveness of information support within the framework of the UN library system. The cooperation between the Dag Hammarskjöld Library, UN information centers and depository libraries is being analyzed. Areas of cooperation between UN libraries are considered. The activities of the main elements of the library system are reflected, such as the Library of the United Nations Office at Geneva, the United Nations Office at Vienna and other UN libraries. Some ways for improving the efficiency of the UN library system are suggested.

Keywords: United Nations, United Nations Dag Hammarskjöld Library, information activities, information and reference mechanism, depository libraries.

* * *

УДК 327.56,327.57

Носенко С. Р.,

студент, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Конфліктогенність СЛОВЕНСЬКО–ХОРВАТСЬКИХ ВІДНОСИН

Розглянуто невирішені конфлікти на території колишньої Югославії на прикладі Хорватії і Словенії, що актуально у зв'язку з процесом розширення ЄС за рахунок останніх. Наявність нерозв'язаних проблем у двосторонніх взаєминах досліджуваних держав негативно впливає на внутрішню єдність ЄС, що може завадити включенню нових членів до складу об'єднання. У зв'язку з цим автор розглядає конфліктні елементи хорватсько–словенських відносин у контексті їхньої еволюції і теоретичного бачення і пропонує шляхи конструктивного виходу із існуючої ситуації.

Ключові слова: Хорватія, Словенія, Конвенція ООН з морського права 1982 р., угода Дрновшек – Рачан, Люблянська Банка, Європейський суд із прав людини, LNG–термінал, дворівнева ігрова теорія, Роберт Патнем.

Для політичного простору колишньої Югославії залишається характерним високий рівень конфліктності. Невирішені питання наявні навіть у відносинах держав–членів ЄС і НАТО, якими є Словенія і Хорватія. Своєю чергою, це зумовлює потребу в аналізі джерел конфліктності у двосторонніх відносинах цих держав, визначення можливих наслідків для міжнародно–політичної ситуації і пошуку шляхів вирішення проблем.

Об'єктом дослідження є відносини Хорватії і Словенії, їхні зовнішньополітичні цілі в контексті міжнародних відносин у Європі і зі США.

Предмет дослідження – територіальні та інші суперечки як складова цих відносин, а також концептуальні підходи до їхнього трактування і розв'язання.

Мета роботи – з'ясування впливу суперечливих компонентів хорватсько–словенських взаємин на регіональний політичний простір; формування теоретичного підходу до їхнього розуміння і розв'язання.

У ході роботи було розглянуто праці вітчизняних (С. Андрущенко, О. Чумаченко, Ю. Козловська) та зарубіжних (М. Качоровскі, Д. Відас, Р. Патнем) учених. При цьому слід сказати, що український науковий доробок лише опосередковано стосується обраної теми в контексті інтересів США і ЄС на Балканському півострові і не містить прикладів методу casestudy. Це зумовлює актуальність тематики, висвітленої в цій статті. Це саме слід сказати і про низьку частотність звернення до підходів теоретичної конфліктології як засобів пояснення і прогнозування досліджуваних подій у зазначених роботах.

Попри те, що як Хорватія, так і Словенія є членами ЄС і НАТО, їхні відносини не позбавлені багатьох конфліктних моментів, які позначаються на ситуації в регіоні. Досліджуваний комплекс двосторонніх взаємин у розрізі трьох вимірів: територіального, фінансового та економічного.

Проблематика кордонів у відносинах між Хорватією і Словенією виникла з набуттям ними незалежності 25 червня 1991 р. Тоді за підсумками роботи Арбітражної комісії Європейської мирної конференції з Югославії (комісії Бадінтера) було визначено, що кордони двох новоутворених держав мають відповідати тим, що існували за часів їхнього входження до складу єдиної федерації згідно з принципом uti possidetis juris [1]. Однак специфіка ситуації полягала в тому, що морський кордон між Словенією і Хорватією ніколи раніше не встановлювався, а тому зазначений міжнародно–правовий принцип міг застосовуватися лише до сухопутного розмежування.

Перша спроба вирішення проблеми пов'язана з пропозицією офіційної Любляни делімітувати кордон виходячи з положень Конвенції ООН із морського права 1982 р., яка передбачає проведення серединної лінії і рівний розподіл акваторії. Проте з початком хорватської війни за незалежність 1991–1995 рр. словенський парламент зайняв більш жорстку позицію, що відобразилося в його меморандумі від 1993 р. [1]. Згідно з цим документом Любляна фіксує своє прагнення зберегти контроль над усією акваторією затоки і довколишніми поселеннями що, значною мірою, залишається незмінним до сьогодні.

На протипагу, офіційний Загреб стоїть на позиціях його рівноправного вирішення за допомогою міжнародно–правових інструментів. Основою цієї стратегії є Угода про прикордонну торгівлю і співробітництво зі Словенією від 1997 р., яка, серед іншого, передбачає право словенських риболовецьких суден заходити в частину хорватських територіальних вод. Примирлива позиція Загреба в цей період відображена також у Декларації про міждержавні відносини 1999 р., згідно з якою до моменту укладення остаточної угоди Хорватія контролюватиме половину акваторії Піранської затоки [1]. При цьому слід додати, що такий розподіл акваторії фактично позбавляє Словенію виходу до міжнародних вод.

Етапним став 2001 р., коли між сторонами було укладено угоду Дрновшек – Рачан щодо врегулювання статусу останньої. Згідно з нею Хорватія повинна була отримати 30% акваторії і, таким чином, вийти на морський кордон з Італією. Натомість, Словенія мала отримати решту акваторії затоки і здобути доступ до відкритого моря через 2–мильний коридор разом із